

Dkt. Dave Mathewson, Hermeneutics, Hotuba ya 2, Aina ya Lugha ya Utamaduni

© 2024 Dave Mathewson na Ted Hildebrandt

Hotuba iliyopita, tuliangalia hemenetiki ni nini na tafsiri ni nini, tunafanya nini tunapofanya hivyo, na pia vikwazo au umbali ni nini, mapengo yanayohitaji hemenetiki. Tulisema kwamba ingawa wengi wangependelea kukaa chini na kusoma maandishi ya Biblia, hilo pia, kama nilivyosema, linafunua mawazo kuhusu hemenetiki. Lakini pia halijui umbali ambao unaweza kusababisha kutoelewana, na hemenetiki inaturuhusu kushinda umbali huo.

Ninachotaka kuzungumzia katika kipindi hiki ni tabia ya, au dhana tunayoshikilia kuhusu Biblia tunayoitafsiri. Ni nini tunachotafsiri tunapozungumzia kuhusu kutafsiri Agano la Kale na Jipya? Ni mawazo gani kuhusu Biblia yanayoathiri jinsi tunavyotafsiri hemeneutiki? Na kwa hivyo nataka kuangalia tabia ya fasihi tunayoitafsiri na jinsi hiyo inaweza kuathiri jinsi tunavyoitafsiri Agano la Kale na Jipya. Kitheolojia, neno muhimu la kuelezea jinsi tunavyoelewa Biblia ni neno msukumo.

Kimsingi, tunaposema kwamba Biblia imevuviwa, neno hilo lenyewe linaweza kutoa uelewa mbalimbali. Wote wanachofanana ni msukumo inamaanisha tu kwamba Biblia ina uhusiano fulani na fasihi ya kidini, na Mungu mwenyewe. Kuna uhusiano kati ya Mungu na Biblia.

Swali ni jinsi tunavyoelewa uhusiano huo. Tunamaanisha nini tunaposema kwamba Biblia imevuviwa, kwamba ni fasihi inayodai kuwa neno la Mungu? Tunamaanisha nini tena kwa hilo, na hilo linaathirije jinsi tunavyosoma Agano la Kale na Jipya? Tunamaanisha nini tunaposema Biblia imevuviwa? Kwa maana yake ya kitheolojia, kwa maana yake kamili ya kitheolojia, asili yake inatokana na wanadamu bali na Mungu mwenyewe. Na sehemu ya suala ni kugombana na jinsi tunavyoelewa Biblia

kama hati kamili ya kibinadamu inayoonyesha kiwango chake kamili cha kibinadamu na ukweli kwamba imetengenezwa na wanadamu, lakini wakati huo huo inadai kuwa si kitu kingine ila neno la Mungu.

Tunaelewaje hili? Kwa kweli, mengi yanaweza kusemwa kuhusu hili, lakini nataka kupunguza maoni yangu mengi kwenye suala la jinsi hilo linavyoathiri jinsi tunavyotafsiri. Lakini nataka kuangalia maandishi ya Biblia yenyewe na kuchunguza mambo mawili tu katika kuelewa tunachomaanisha kwa msukumo ambayo lazima izingatiwe tunapozingatia maandishi ya Agano la Kale na Jipya kama fasihi iliyoongozwa na roho. Na ni wazi, hiki ndicho kinachoweka, tunapofikiria kwa upande wa hemenetiki na tafsiri, hiki ndicho kinachoitofautisha Biblia na aina zingine za mawasiliano ya kibinadamu na aina zingine za mawasiliano ambazo tungetafsiri.

Kwa kuita Biblia kuwa imeongozwa na roho, tunatambua kwamba ni fasihi ya kidini iliyotengwa. Kwa namna fulani ni neno la Mungu na hilo ndilo tunalotaka kulichunguza. Lakini kuna mambo mawili ambayo yanahitaji kuzingatwa tunapofikiria Agano la Kale na Jipya kama fasihi iliyoongozwa na roho au kama neno la Mungu.

La kwanza ni kauli kuhusu Biblia yenyewe. La pili ni jambo la ajabu, matukio ambayo unayapata katika maandishi ya Biblia. Tunaona nini kinaendelea katika maandishi? Vile vile, la kwanza ni Biblia inasema nini kuhusu kuhusu jinsi ilivyo? Lakini basi ni matukio gani, ni matukio gani tunayoyapata katika maandishi yenyewe tunapoanza kuchunguza maelezo yake? Kauli mbili labda muhimu zaidi, angalau unapoanza kusoma matibabu ya msukumo, maandishi mawili ambayo yanaonekana kuonekana kila mara kama aina ya maandishi ya kawaida linapokuja suala la msukumo yanapatikana katika Agano Jipya, ingawa kuna idadi ya maandishi ya Agano Jipya, Agano la Kale na pia yanayothibitisha tabia yake.

Nami nafikiria hasa kuhusu fasihi nyingi za kinabii ambapo ni wazi kwamba manabii wanadai kwa makusudi kuwahubiria watu neno la Mungu. Lakini vifungu viwili, cha kwanza kinapatikana katika fasihi ya Paulo, nacho ni 1 Timotheo sura ya 2. Na 1 Timotheo sura ya 3, samahani, 1 Timotheo sura ya 3 na mstari wa 16. Samahani, 2 Timotheo sura ya 3 na mstari wa 16.

Paulo akimfundisha Timotheo anasema, maandiko yote yamepuliziwa na Mungu. Na neno hilo lililopuliziwa na Mungu ndilo ambalo kitheolojia tunapata neno msukumo. Na kuna swali kwamba labda Paulo aliliunda neno hili mwenyewe kutokana na maneno mawili ya Kigiriki ambayo kimsingi yanafanana na tafsiri hii iliyopuliziwa na Mungu.

Lakini tutaangalia hilo baadaye baada ya muda mfupi. Lakini maandiko yote yamepuliziwa na Mungu na yanafaa kwa kufundisha, kukemea, kusahihisha, kufundisha, na haki. Na kisha mstari wa 17, ili nafsi ya Mungu iweze kuwa kamili kwa ajili ya kila kazi njema.

Kwa hivyo 1 Timotheo sura ya 3, 16, tutaiangalia baadaye. Ingawa kimsingi Paulo anarejelea mkusanyiko wa maandiko kama neno la Mungu ambalo lingekuwapo kwake na kwa wasomaji wake, hasa Agano la Kale. Ingawa nadhani unaweza kutoa hoja nzuri kwamba Paulo anaweza pia kujumuisha injili katika hilo pia.

Kama sivyo, ni wazi kwamba barua zake mwenyewe na hati zingine za Agano Jipya. Paulo labda kimsingi anarejelea Agano la Kale, lakini anaiona waziwazi kama, na kama ninaelewa maandishi haya kwa usahihi, anajumuisha Agano la Kale lote, maandiko yote kama matokeo ya pumzi ya Mungu, ya usemi wa Mungu. Kwa hivyo maandishi haya ni aina muhimu ya taarifa ya meta kuhusu Agano la Kale lote.

Na tena, inawezekana unaposoma kabla na baada ya andiko hili, Paulo anaweza pia kujumuisha injili anayohubiri katika hili pamoja na ile ambayo Agano la Kale linaishuhudia. Lakini ni wazi kwamba Paulo katika aina hii ya kauli mbiu angeona maandiko yote yaliyopatikana kwake kama yale ambayo ni matokeo ya pumzi ya Mungu, neno la Mungu. Andiko lingine ambalo katika Agano Jipya linajulikana katika kuthibitisha mtazamo wa Biblia yenyewe, tena aina ya kauli mbiu inayojumuisha yote, yote ya andiko yaliyopatikana kwa mwandishi, linapatikana katika 2 Petro na sura ya 1 na mstari wa 20.

Nami nitarudi nyuma na kusoma mstari wa 19 pia. Na kuanzia mstari wa 19, tuna neno la manabii lililothibitishwa zaidi, nanyi mtafanya vyema kulizingatia, kama vile nuru ing'aavyo mahali penye giza hadi kutakapopambazuka na nyota ya asubuhi kuzuka mioyoni mwenu. Mstari wa 20, zaidi ya yote, ni lazima mfahamu ya kwamba hakuna unabii wa maandiko uliotokana na tafsiri ya nabii mwenyewe.

Kwa unabii, mstari wa 21, unabii haukuwahi kutokea kwa mapenzi ya mwanadamu, bali wanadamu walinena yaliyotoka kwa Mungu wakiongozwa na Roho Mtakatifu. Na tutarudi kwenye maandishi haya kwa ufupi sana baadaye. Tena, kunaweza kuwa na mapungufu fulani ya maandishi haya kwa kuwa mwandishi anarejelea hasa maandishi ya unabii, lakini ni wazi angalau kwa maandiko ya unabii, anayaona kama matokeo ya roho ya Mungu inayowaongoza watu kuhubiri neno la Mungu kwa watu wake.

Kwa hivyo kauli hizi mbili zinathibitisha ukweli, tena aina ya kauli meta zinazopita maandiko, zinathibitisha ukweli kwamba Paulo na Petro, waandishi hawa wawili, wanaangalia Agano la Kale na kuliona kama si kitu kingine ila ni matokeo ya usemi wa Mungu, kama matokeo ya utendaji wa kimungu wa roho ya Mungu ikifanya kazi katika maisha ya wanadamu ili kutoa hili. Kwa hivyo ni kutokana na maandishi haya mawili hasa tunapata uelewa wa msukumo, kwamba maandishi ya Biblia yanapaswa

kuonekana kama matokeo ya usemi wa Mungu, kama matokeo ya utendaji wa kimungu wa Mungu akifanya kazi na kuwasukuma watu kusema kile ambacho si kitu kingine ila neno la Mungu. Hata hivyo, si tu kwamba tunahitaji kuangalia kauli za maandishi ya Biblia yenyewe, na kile kinachosema kujihusu yenyewe, bali pia matukio ya Biblia, tunapata nini hasa katika maandishi ya Biblia? Na tena, nitatoa aina ya utafiti mfupi wa uchungu wa baadhi ya maelezo, au kile tunachopata katika maandishi, ambayo yanapaswa kuzingatiwa tunapoelewa tunamaanisha nini tunaposema Biblia imeongozwa na roho, na hilo linaathirije jinsi tunavyosoma na kutafsiri maandishi ya Biblia.

Jambo la kwanza tunalopata, tena nitaorodhesha mambo machache na kutoa mifano mifupi sana. Jambo la kwanza tunalopata mara nyingi katika maandishi ya Biblia ni Mungu akizungumza moja kwa moja na wanadamu, na maandishi wa kibinadamu. Mfano bora wa hili ni fasihi ya kinabii, na unakuta kwamba fomula inayorudiwa katika maandishi yote ya kinabii, neno la Bwana lilimjia Isaya nabii, au neno la Bwana lilimjia Ezekieli, au neno la Bwana lilimjia yeyote, na kisha mara nyingi hivi ndivyo asemavyo Bwana, fomula ya usemi wa kinabii.

Manabii wanaonekana, angalau, chochote wanachofanya, manabii wanaonekana kufahamu kwamba wanachosema si kitu kingine ila ni matokeo ya Mungu kuzungumza nao moja kwa moja au kupitia wao. Mara nyingi katika baadhi ya vitabu vya kitheolojia unawapata manabii wakielezewa kama msemaji wa Mungu, au kitu kama hicho. Lakini maandishi kama vile maandishi ya kinabii ambapo manabii wanajua neno la Bwana likiwajia, na hivyo Bwana anasema, wanajua kutangaza ujumbe ambao ni matokeo ya Mungu kuzungumza nao moja kwa moja.

Au unafikiri katika Agano la Kale la Amri Kumi kwamba Mungu mwenyewe anaandika na kuwapa watu wake. Au kitabu kama Danieli au Ufunuo, ambapo matukio mawili ya mwisho wa dunia yanafanya kazi ambapo Mungu, hasa Ufunuo, ambapo katika

mstari wa kwanza, mstari wa kwanza kabisa wa Ufunuo sura ya kwanza, aina halisi ya utangulizi wa kitabu chake, Yohana anakiita kitabu chake ufunuo wa Yesu Kristo. Na nina uhakika Yesu Kristo ndiye chanzo cha ufunuo, yule anayetoa ufunuo.

Lakini angalia anasema ufunuo wa Yesu Kristo, ni ufunuo unaotoka kwa Yesu Kristo ambao Mungu alimpa ili awaonyeshe manabii wake. Kwa hivyo hatimaye Yohana anadai, tena chochote kingine anachofanya katika Ufunuo, kwamba hatimaye Yohana anadai kuwa si kitu kingine ila ni matokeo ya shughuli ya ufunuo ya Kristo na hatimaye Mungu mwenyewe kwa Yohana. Kwa hivyo Mungu katika maandiko kadhaa katika Agano Jipya la Kale, hasa maandishi ya aina ya unabii, tunawapata waandishi wakirekodi ujumbe ambao Mungu anazungumza moja kwa moja na mwandishi wa kibinadamu.

Aina nyingine ya maandishi ya kuvutia ni kwamba una sehemu chache ambapo maneno ya kibinadamu, maneno yanayoonekana kusemwa na kuandikwa na wanadamu bila kujua kwamba wanafanya kitu kingine chochote isipokuwa kuandika maneno yao wenyewe, yanaandikwa na waandishi wa baadaye mara nyingi huhusishwa na Mungu. Ili kukupa mfano mmoja tu, katika Mwanzo sura ya 2 na mstari wa 24, sijisikii vizuri kutumia mifano ya Agano la Kale kwa sababu nina msomi wa Agano la Kale akirekodi haya yote na kwa hivyo mimi, ikiwa kichwa chake kinaanza kutetemeka, hapana najua niko kwenye njia mbaya. Mwanzo sura ya 2 na mstari wa 24, kifungu ambacho baadaye kinaonekana mara chache katika Agano Jipya pia.

Lakini katika sura ya 2 na mstari wa 24, kwa sababu hii, mwishoni mwa Mwanzo 1 na 2 zikiwa ni simulizi mbili za uumbaji kutoka mitazamo tofauti, mwishoni mwa simulizi katika sura ya 2 mwandishi anaishia kwa kusema, kwa sababu hii, mwanamume atamwacha baba yake na mama yake na kuungana na mkewe nao watakuwa mwili

mmoja. Cha kufurahisha ni kwamba, idadi kubwa ya maoni hufikiri kwamba hiki ndicho kinachoitwa kando tafsiri. Hiyo ni, ni aina ya maoni ya mwandishi mwenyewe.

Katika siku hizi, tunaweza kuiweka kwenye mabano au kwenye tanbihi au kitu kama hicho. Ni kama pembeni au maoni ambayo mwandishi anasimulia jambo, ni, kwa njia, wacha nitoe maoni haya ili kukusaidia kuelewa. Kwa hivyo hii labda ni maoni ya mwandishi mwenyewe ya tafsiri, masimulizi yake mwenyewe kando na maandishi ya Biblia.

Ni maneno yake mwenyewe, tathmini yake mwenyewe ya kile alichandika hadi sasa. Lakini inavutia, Yesu mwenyewe anapoanza kifungu hiki katika Mathayo sura ya 19, katika moja ya mijadala yake na Mafarisayo, Mafarisayo wanamjia na kusema, je, ni halali mtu kumwacha mkewe kwa kila sababu? Na katika mstari wa 4 na 5, Yesu anajibu kwa kunukuu kifungu hiki. Lakini angalia jinsi anavyokianzisha.

Yesu anasema, je, hamjasikia, alijibu, kwamba hapo mwanzo Muumba, akimaanisha Mungu mwenyewe, aliwaumba mwanamume na mwanamke na akasema, kwa sababu hii mwanamume atamwacha baba yake na mama yake na kuungana na mkewe na hao wawili watakuwa mwili mmoja. Inavyoonekana, Yesu alifikiri kwamba Mungu mwenyewe ndiye aliyehusika. Muumba alikuwa na jukumu la kusema maneno haya.

Na kuna mifano mingine michache ya hili. Lakini huu ni mfano dhahiri kabisa, nadhani, wa maneno ya kibinadamu na muktadha wake wa asili wa Mwanzo 2 sasa unahusishwa na muumba, na Mungu mwenyewe. Kwa hivyo kuna sehemu ambapo Mungu huzungumza moja kwa moja na maandishi wake wa kibinadamu na wanaonekana kurekodi anachosema.

Kuna sehemu zingine, sehemu chache ambapo mwandishi wa kibinadamu anasema kitu na baadaye kinachohusishwa na Mungu mwenyewe, kama vile Yesu anavyofanya katika Mathayo sura ya 19. Pia kuna mifano ya wanadamu wakizungumza na Mungu, ambapo haionekani kwamba Mungu anawazungumzia hata kidogo, lakini ni wanadamu pekee wanaozungumza na Mungu. Zaburi katika Agano la Kale, Zaburi zimejaa mifano.

Zaburi 103, msifu Bwana, Ee nafsi yangu, na vyote vilivyo ndani yangu, lisifu jina lake takatifu. Msifu Bwana, Ee nafsi yangu, wala usizisahau fadhili zake zote. Zaburi kama hizi, na unaweza kumgeukia mtu yeyote, ni maneno ya sifa au maombolezo au aina nyingine za maneno ya mtunga-zaburi kwa Mungu.

Sio rekodi ya Mungu akizungumza na mtunga-zaburi, bali rekodi ya mtunga-zaburi akimimina moyo wake kwa Mungu. Kwa hivyo huyu ni mwanadamu akizungumza na Mungu. Je, hilo ni neno la Mungu lililoongozwa na roho? Maandiko mengine ya kibiblia yanaonekana kuakisi michakato ya kibinadamu ya kukusanya au kutoa au kuandika.

Hiyo ni kusema, nafikiria hasa kuzingatia marejeleo, marejeleo dhahiri, katika maandishi ya kibiblia ya mwandishi wa kibinadamu akitegemea maandishi ya awali, hata maandishi ya kidunia, na kuyaweka wazi. Kwa mfano, naweza kutaja mifano kadhaa, lakini katika 2 Wafalme, na hii hutokea katika sehemu kadhaa, lakini 2 Wafalme sura ya 12 na mstari wa 19. 2 Wafalme 12, 19, na mwisho wa kurekodi matendo ya mmoja wa wafalme wa Israeli, katika mstari wa 19, mwandishi wa Wafalme anasema, kuhusu matukio mengine ya utawala wa Yoashi, na yote aliyoyafanya, je, hayajaandikwa katika kitabu cha kumbukumbu za mfalme wa Yuda? Ambayo sina uhakika hiyo ni nini, lakini inaonekana mwandishi wa Wafalme amekuwa akitegemea chanzo kingine, ambacho kingekuwa cha kawaida wakati wa

mchana, na kutafiti na kutumia hati nyingine anayoiita kumbukumbu za wafalme ili kutoa taarifa kwa kazi yake mwenyewe iliyoandikwa.

Unapata kitu kama hicho kikiendelea katika Agano Jipya katika injili ya Luka, injili ya tatu, ambapo, tena, katika aina ya kauli ya utangulizi mwanzoni kabisa, Luka anatuambia kitu kuhusu njia ambayo alitumia kutunga injili ya Luka. Anatuambia kidogo kuhusu utendaji kazi wa injili yake, na jinsi alivyoitunga, na ikawa. Sura ya 1, katika mstari wa 1 hadi wa 4, wengi wamejitahidi kuandika maelezo ya mambo yaliyotimizwa miongoni mwetu, kama vile yalivyotufikia sisi na wale waliokuwa mashahidi wa macho na watumishi wa neno tangu mwanzo.

Kwa hiyo, kwa kuwa mimi mwenyewe nimechunguza kila kitu kwa uangalifu tangu mwanzo, imeonekana vyema kwangu pia kuandika maelezo kwa utaratibu kwa ajili yako wewe Theofilo mtukufu , ambaye huenda ulikuwa aina ya mlinzi aliyefadhili kazi na utafiti wa Luka ili kutoa hili, ili upate kujua uhakika wa mambo uliyofundishwa. Sasa, angalia kinachoendelea katika maandishi haya. Mambo machache.

Kwanza kabisa, Luka anatumia lugha nyingi iliyokuwa ya kawaida katika masimulizi mengine au kazi za wasifu ambazo Luka anazifanana nazo, kama vile kuandika simulizi kwa mpangilio. Lugha nyingi hii inafanana na kazi zingine. Sio ya Luka pekee.

Pili, Luka anaonekana kuwa anajua masimulizi mengine ya maisha ya Kristo. Angalia lugha yake, kwa kuwa wengine wameamua kuandika masimulizi. Kwa hivyo Luka anaonekana kuwa anajua na anaonekana kutumia kazi ya wengine, iwe hiyo ni moja ya injili zingine, kama vile Mathayo au Marko, inawezekana, lakini Luka hatuambii ni rasilimali gani nyingine alizokuwa nazo, lakini anajua wazi masimulizi mengine ya maisha ya Kristo, na labda anakusudia kuyaongeza au labda kurekebisha baadhi yake.

Jambo lingine ambalo Luka anatuambia ni kwamba anawajua mashahidi wa macho na wengine wanaoshuhudia masimulizi haya, na anawategemea pia. Kwa hivyo tukiyaweka haya yote pamoja, Luka anaonekana kufichua mchakato wa tafsiri wa kibinadamu sana. Kwa kweli, ni jambo la kibinadamu sana hivi kwamba najiuliza ikiwa moja ya sababu za hilo, tutazungumzia hili baadaye kidogo katika kipindi kingine, lakini kuna hati kadhaa za Luka ambazo katika mistari hii ambapo Luka anasema, ilionekana kuwa nzuri kwangu, kuna hati chache zinazotoa mwisho wa Roho Mtakatifu, ambayo pia ni kifungu kinachopatikana kwingineko katika Luka, kwa hivyo labda wanakitoka kutoka hapo, lakini ni kama waandishi wengine walidhani kwamba hii ilikuwa ya kibinadamu sana, na walitaka kuongeza idhini ya kimungu kwamba, unajua, hakika Luka hakuandika haya peke yake, ilionekana kuwa nzuri kwangu, lakini lazima iwe na idhini ya kimungu nyuma yake pia.

Lakini ikiwa hati hizo mbili si sahihi katika kuongeza hilo, tunabaki na Luka akipitia mchakato wa uandishi wa kibinadamu sana. Anategemea vyanzo vingine, anajua mashahidi, anajua masimulizi mengine ya maisha ya Yesu, na sasa inaonekana vizuri kwake kuandika akaunti yake mwenyewe kwa ajili ya Theofilo, labda kwa ombi la Theofilo. Kwa hivyo haionekani kwamba Luka ghafla siku moja alianza kung'aa na kuhisi kulazimishwa na Roho kukaa chini na kuanza kuandika haya, kwani yalionekana kuwa matokeo ya mchakato wa kibinadamu sana, kama mwandishi wa 2 Wafalme, akitumia vyanzo kukusanya akaunti yake mwenyewe ya maisha ya mfalme.

Kwa hivyo andiko hili lililovuviwa linapataje? Hili linaendanaje na uelewa wa Agano Jipya la Kale kama lilivyovuviwa? Aina nyingine ya ushahidi tunaoupata katika Agano Jipya la Kale, hasa ushahidi huu, mfano huu unatoka katika Agano Jipya, ni kwamba inavutia kwamba Paulo anaonekana kutofautisha wakati mwingine maneno yake mwenyewe kutoka kwa maneno ya Mungu, au maneno ya Kristo. Na wengine hata wametumia hili kuhoji kama Paulo anafikiri kwamba anachoandika ni maoni yake mwenyewe zaidi, tofauti na yale yaliyofunuliwa kwake kupitia Kristo. 1 Wakorintho

sura ya 7, ambapo katika sura ya 7 Paulo anaelekeza maagizo kwa, kwa sababu ya hali fulani inayoendelea huko Korintho, na sura ya 7 itakuwa mfano mwingine mzuri wa umbali uliopo kati ya msomaji wa kisasa na historia yetu na utamaduni na historia, na maandishi ya kale na utamaduni wake na historia na historia.

Lakini Paulo anazungumzia hali inayohusiana na masuala tofauti yanayohusu ndoa na talaka na ngono na kujizuia na ujane, n.k. Na katikati ya hayo, anasema jambo la kuvutia anapozungumzia hali ya baadhi ya watu ambao labda wanahoji kama wanapaswa kuachana au la, nami sitaingia katika maelezo zaidi kuhusu kile ambacho huenda kiliwafanya baadhi ya Wakorintho kufikiria hivi. Lakini katika mstari wa 10 hadi 12, Paulo anasema, kwa waliooa natoa amri hii.

Lakini anasema, si mimi, bali ni Bwana. Na kisha hii hapa amri, mke asiachane na mumewe, lakini akiacha, basi abaki bila kuolewa, au apatanishwe na mumewe, na mume asimwache mkewe. Sasa mstari wa 12, kwa wengine nasema hivi, lakini Paulo anaithibitisha kwa kusema, nasema hivi, si Bwana.

Na hivi ndivyo anavyosema, kama ndugu yeyote ana mke asiyeamini, naye mke yuko tayari kuishi naye, asimwache. Na ikiwa mwanamke ana mume asiyeamini, naye yuko tayari kuishi naye, basi asimwache. Kwa hivyo ni nini kinaendelea katika andiko hili? Je, Paulo anatofautisha maneno yake mwenyewe, ambayo ni maoni yake mwenyewe, anaposema, nasema hivi, si Bwana, na kitu kilichofunuliwa kwake kupitia Yesu, ili aseme, Bwana anasema hivi, si mimi? Je, Paulo anatofautisha maoni yake mwenyewe ambayo yanaweza kuchukuliwa kirahisi zaidi kutoka kwa neno la Kristo ambalo sasa anawaeleza wasomaji wake? Nadhani labda kuna maelezo bora zaidi ya andiko hili.

Badala yake, nadhani Paulo haonyeshi viwango vya mamlaka, kwamba kwa namna fulani ikiwa Kristo anasema, ikiwa Kristo alifunua hili, unapaswa kulitii. Lakini haya ni

maoni yangu mwenyewe, kwa hivyo unaweza kuyakubali kwa uangalifu, au unaweza kuamua unachotaka kufanya nacho. Badala yake, nadhani anatofautisha tu kama maneno yake yanaweza kuungwa mkono na kitu ambacho Yesu alifundisha au la.

Kwa hivyo katika mstari wa 10, Paulo anapomwambia Mariamu, natoa amri hii, si mimi, bali ni Bwana, nadhani anatumia usemi maalum wa Yesu kutoka katika injili. Unarudi kwenye Mathayo, andiko la Mathayo, katika Mahubiri ya Mlimani, katika sura ya 19, au Marko, Injili ya Marko, ambapo wanaandika maneno ya Yesu kuhusu talaka. Nadhani ndivyo Paulo anavyorejelea katika andiko hili.

Tunasoma sehemu ya hilo tunaposoma Mathayo 19, sehemu ya maagizo ya Yesu kuhusu talaka. Na kwa hivyo nadhani Paulo, anaposema, Ninawapa amri hii, si mimi, bali Bwana, hasemi kwamba hili ni jambo ambalo Yesu alinifunulia, kwa hivyo liko katika kiwango cha juu cha mamlaka. Anasema tu, naweza kutaja amri ya moja kwa moja ya Yesu kutoka kwa injili, au kutoka kwa mila za mafundisho ya Yesu.

Lakini katika mstari wa 12, anaposema, kwa wengine, nasema hivi, mimi, lakini si Bwana, hasemi kwamba haya ni maoni yangu mwenyewe. Anasema tu, sina lazima niwe na msemo wa Yesu wa kuunga mkono hili. Lakini inavutia, mwishoni kabisa mwa sura ya 7, anaweza kusema, na mimi pia nadhani, kwamba nina Roho wa Mungu.

Kwa hivyo sura nzima ya 7, Paulo anaonekana kufahamu kwamba anachosema kina mamlaka na kinapaswa kutiwa. Kwa kweli, baadaye, baadaye katika sura ya 14, Paulo atasema, kimsingi, kwamba mtu yeyote anapaswa kutambua kwamba ninachosema si kitu kingine ila amri ya Bwana. Kwa hivyo Paulo haonekani kutofautisha viwango vya mamlaka, kwamba anachosema kwa namna fulani ni maoni yake ambayo yanapaswa kuchukuliwa kwa uzito mdogo.

Na kwa hivyo, kile Yesu anachosema ndicho kilichofunuliwa kwake, na wanapaswa kusikiliza hilo. Lakini badala yake, nadhani katika sura ya 7, Paulo anatofautisha tu kama anaweza kutumia usemi wa Yesu kutoka kwa mafundisho ya Yesu ya kidunia au la. Hata hivyo, hata wakati hawezi, Paulo bado anasadiki kwamba ana Roho wa Mungu.

Na anazungumza ujumbe wenye mamlaka, na anatarajia wasomaji wake watii. Jambo la pili, si la pili, bali maelezo mengine ambayo mtu hupata, jambo lingine ambalo mtu hupata katika maandishi ya Biblia. Tena, naomba Agano Jipya kwa hili, ingawa unaweza kupata mifano kama hiyo katika Agano la Kale.

Lakini inashangaza kwamba unaposoma Injili, hasa Mathayo, Marko, na Luka, zile zinazoitwa Injili za muhtasari, kwa sababu inaonekana kuna uhusiano fulani wa kifasihi kati yao. Maneno, mpangilio wa matukio, tutaangalia hili baadaye chini ya ukosoaji chanzo katika kipindi tofauti. Lakini Injili za muhtasari zinaonekana kurekodi maneno yale yale, wakati mwingine, maneno yale yale, kauli zile zile za Yesu.

Hata hivyo, inashangaza kwamba hawaonekani kila mara kupendezwa na kurekodi maneno halisi ya Yesu. Kwa mfano, unashughulikiaje hili? Katika Mathayo sura ya 5 na mstari wa 3, mojawapo ya zile zinazoitwa heri za Yesu katika Mahubiri yake ya Mlimani, katika Mathayo sura ya 5 mstari wa 3, Yesu anasema, heri walio maskini wa roho. Lakini Luka sura ya 6 mstari wa 20, katika toleo la Luka la Mahubiri ya Mlimani, mna, heri ninyi mlio maskini.

Sasa, hoja yangu, nia yangu kwa sasa si kuhukumu kati ya hawa wawili au kutatua suala hilo, bali ni kuonyesha tu kwamba maneno yao ni tofauti sana. Mathayo ana maskini wa roho, na Mathayo anao katika nafsi ya tatu, heri walio maskini wa roho. Luka amewabariki maskini, na anao katika nafsi ya pili, heri ninyi mlio maskini.

Zaidi ya hayo, ikiwa Yesu, ingawa nadhani Yesu alikuwa na lugha tatu, labda alizungumza Kiebrania, Kiaramu, na Kigiriki, ikiwa Yesu, kama wengi wanavyofikiria, alizungumza hivi kwa Kiaramu, ukweli kwamba haya yameandikwa kwa Kigiriki unaonyesha wazi kwamba hatuna maneno halisi na sahihi ya Yesu. Je, mmoja wao alikosea? Je, Mathayo alikosea kwa kusema maskini wa roho? Au Luka alikosea kwa kuacha roho? Au, kuna uwezekano mkubwa, tunapaswa kuwaelewa waandishi wa Injili kama wasiojali sana kuhifadhi maneno sahihi na sahihi ya Yesu, lakini badala yake kutoa muhtasari sahihi au masimulizi sahihi na muhtasari wa kile ambacho Yesu alisema? Ndiyo, wakati mwingine wanaweza kurekodi karibu na kile ambacho Yesu alisema, lakini wakati mwingine, inawezekana kwamba Mathayo na Luka wote wanaelewa kwa usahihi kile ambacho Yesu alikuwa akiwasilisha, bila lazima kurekodi maneno sahihi? Nadhani tunapaswa kufikia hitimisho kama hilo, au sivyo tunapaswa kuhitimisha kwamba mmoja wao alikuwa na makosa. Ikiwa Mathayo na Luka wanajaribu kuhifadhi maneno halisi ya Yesu, mmoja au wote wawili walikosea.

Lakini, kama, kama ilivyokuwa kawaida katika, tulisema tena, moja ya umbali tunaopitia ni umbali wa kifasihi. Katika karne ya kwanza, ilikuwa kawaida sana kwa watu kufupisha, kutoa muhtasari sahihi na wa kutosha wa kile kilichosemwa, mradi tu kilionyesha kwa usahihi kile mtu alichowasilisha, ilikuwa sawa. Haikuonekana kama walikuwa na nia kama sisi katika nukuu, ambapo ungeweka nukuu karibu na kuhifadhi usomaji sahihi na sahihi.

Badala yake, mara nyingi walipendezwa zaidi na kutoa muhtasari sahihi, ili Mathayo na Luka wote waelewe vizuri. Wote wawili walinasa maana na hasa kile ambacho Yesu alikuwa akijaribu kuwasilisha. Au, mfano mwingine wa kuvutia ni Mahubiri ya Mlimani, katika Mathayo 5 hadi 7, toleo refu zaidi.

Kama ungechukua muda wa kukaa chini na kuisoma katika tafsiri nzuri ya Kiingereza, nadhani ingechukua, oh, dakika 10 au 15 labda kuisoma, kutoa au kuchukua dakika

chache. Nina shaka sana kwamba Yesu alifundisha kwa dakika 10 hadi 15.

Inawezekana zaidi, iliendelea kwa siku moja, labda.

Kwa muda mrefu zaidi, labda kidogo kidogo, lakini labda angalau sehemu kubwa ya siku. Kwa hivyo, hata Mahubiri ya Mlimani ya Mathayo 5 hadi 7, wakati mwingine, yanaweza kukamata baadhi ya maneno halisi, lakini kuna uwezekano mkubwa, tena, ni muhtasari sahihi na uonyeshaji sahihi wa kile ambacho Yesu alisema. Kwa hivyo, kama Yesu angesoma simulizi lenyewe ambalo Mathayo aliandika, angesema, ndiyo, kwamba linachukua hasa kile nilichokuwa nikiwasilisha.

Kwa hivyo, hilo ni Neno la Mungu vipi? Ukweli kwamba tuna waandishi katika Agano Jipya, haswa katika Injili, wakiandika maneno ya Yesu ambayo hayaonyeshi maneno sahihi kabisa, lakini wanahisi huru kuyafupisha, na wakati mwingine wanafanya hivyo tofauti. Mathayo anaonekana kusesitiza kuwa maskini wa roho, ambapo Luka anasisitiza umaskini wa kimwili, na nadhani kuna njia ya kuoanisha hilo. Lakini tunaelewaje hilo kama Neno la Mungu lililoongozwa na roho? Jambo la mwisho tunalopata, na kuna mengine kadhaa ambayo tunaweza kuyarejelea, lakini jambo la mwisho tunalopata katika Agano Jipya la Kale ni, Biblia inaonekana kuwa na wokovu uliopangwa kihistoria.

Yaani, Biblia inaonekana kupangwa ili Agano Jipya litimize, hata wakati mwingine, likipita ufunuo uliopita katika Agano la Kale, ili Wakristo wa leo waweze kutafakari swali, kwa nini tusitoe dhabihu? Wakati hilo lilipoamriwa kwa watu wa Mungu katika Agano la Kale, hilo ni agizo la kibiblia, amri ya kibiblia, lakini wengi wetu hatutoi dhabihu leo. Wengi wetu hatuishiki Sabato, kuhusu kushika kanuni zote siku ya Sabato ambazo watu wa Mungu Israeli walizishika. Inakuwaje kwamba hilo ni Neno la Mungu? Ukweli kwamba baadhi ya sehemu za ufunuo katika Agano la Kale hazitumiki tena, na wakati mwingine Yesu na waandishi wa Agano Jipya hata huzipindua, kama

vile mfumo wa dhabihu na baadhi ya kanuni zinazohusiana na dhabihu za Agano la Kale.

Tunaelewaje hilo kama Neno la Mungu? Kwa hivyo, tukizingatia taarifa hizi zote, jambo tofauti tunaloliona katika Agano Jipya la Kale, wakati mwingine Mungu huzungumza moja kwa moja na waandishi, wakati mwingine waandishi huzungumza na Mungu, kama vile mtunga-zaburi wanaposifu, na maneno ya sifa, na maombolezo, na ibada. Wakati mwingine waandishi wa kibinadamu huzungumza, na mwandishi wa baadaye atahusisha hilo na Mungu. Wakati mwingine tunaona michakato ya kibinadamu iliyofunuliwa ya utunzi na uzalishaji.

Wakati mwingine tunaona waandishi hawavutiwi na kutoa na kuhifadhi maneno halisi, lakini muhtasari, na wakati mwingine muhtasari hutofautiana. Je, hilo ni Neno la Mungu? Na kisha kuhusisha hilo na kauli za Biblia zenyewe, kwamba Biblia imevuviwa, au kwamba Biblia ni matokeo ya Roho wa Mungu, ikiwasukuma waandishi wa kibinadamu kutoa kile, angalau katika 2 Timotheo, ambacho si kitu kingine ila maneno yenyewe yaliyopuliziwa kutoka kwa Mungu, pumzi ya Mungu. Kihistoria, kumekuwa na angalau njia nne ambazo hili limeeleweka.

Nitazifupisha kwa ufupi, kisha niwasilishe kile ninachofikiri kinaweza kujumuisha, au ninaweza kuelezea ushahidi huu. Kwanza kabisa, ni kihistoria, mitazamo minne ya msukumo ambayo imepambana na hili. Na tena, hizi zote zinaweza kuwa na mitazamo midogo, kwa njia tofauti za kuzianguka.

Hili si jambo kamili. Huenda kukawa na mitazamo mingine ambayo inaweza kuongezwa, lakini nitachora kwa kutumia brashi pana sana. Mtazamo mmoja mara nyingi umepewa jina la mtazamo wa kifundamentalist, na huo ni kwamba Mungu ndiye aliyeamuru maneno ya Maandiko.

Kwa hivyo si manabii tu, bali manabii, kwa namna fulani, wengine wameuita huu mfano wa kinabii. Manabii, kwa namna fulani, hutoa mfano wa kuelewa Mwanzo hadi Ufunuo. Ni matokeo ya Mungu kuamuru na kusema moja kwa moja maneno kwa mwandishi wa Biblia, ili mwandishi kimsingi awe mwandishi asiyejali, akiandika na kuandika tu, ndivyo asemavyo Bwana.

Kwa hivyo unabii, asema Bwana, umeenea hadi Biblia nzima. Kwa hivyo wakati mwingine Mungu ameeleweka hapo awali kama akimtamkia mwandishi wa kibinadamu maneno ya Maandiko. Mtazamo mwingine, tofauti kabisa na huo, unajulikana kama mtazamo wa kiliberali.

Na hiyo ni kwamba Biblia haipaswi kulinganishwa na neno la Mungu. Mtazamo wa kwanza, wa kifundamentalist, ungepata mlinganyo mkali sana wa neno la Mungu na maandishi ya Biblia yenyewe. Mtazamo wa kiliberali ungesema maandishi ya Biblia yenyewe hayapaswi kuhusishwa na neno la Mungu, bali kwa kiasi kikubwa ni rekodi tu ya uzoefu wa kidini wa mwanadamu.

Msukumo wake unapaswa kueleweka sambamba na aina zingine za fasihi zilizovuviwa. Kwa hivyo si muhimu zaidi kuliko, au angalau si muhimu zaidi, kuliko maandishi mengine yoyote ya kidini au maandishi mengine yoyote. Mtazamo mwingine, wa tatu, ambao kwa namna fulani unakusudiwa kujibu ule wa pili, ulikuwa mtazamo ambao mara nyingi huhusishwa na mwanatheolojia wa Uswisi Karl Barth, na huo unajulikana kama neo-orthodoksi.

Na Barth alisema kwamba Biblia, neno lililoandikwa la Mungu, halipaswi kulinganishwa na neno la Mungu, lakini linaweza kuwa neno la Mungu. Kwa namna fulani kwa maneno rahisi, linaweza kuwa neno la Mungu wakati Mungu anapochagua kuendelea kujifunua kwa watu wake kupitia rekodi hii ya ufunuo. Kwa hivyo Biblia ni

shahidi, mara nyingi utakuta Barth au wengine wakimjadili Barth, wakielezea Biblia kama shahidi wa ufunuo.

Biblia ni ushuhuda wa Mungu akifunua, lakini inaweza kuendelea kuwa neno la Mungu. Inaweza kuendelea hadi wakati Mungu anapochagua kujifunua kupitia rekodi hii ya ufunuo kwetu. Inatokana na uelewa wa Barth kwamba Mungu alikuwa tofauti kabisa, na hakuna lugha au hati ya kibinadamu ambayo ingeweza kutumaini kufunua na kunasa ufunuo wa Mungu.

Kwa hivyo Biblia kimsingi ni hati ya kibinadamu yenye makosa na isiyo na dosari, lakini inaweza kuwa neno la Mungu wakati Mungu anapochagua kuendelea kujifunua kupitia ushuhuda huu wa ufunuo wake. Mtazamo wa nne unajulikana kama, mara nyingi kwa kukosa neno bora zaidi, nimeuita, na wengine wameuita mtazamo wa kiinjili. Na hiyo ni Biblia, kama nambari moja, Biblia inapaswa kulinganishwa na neno la Mungu, tofauti na nambari mbili na tatu.

Lakini tofauti na nambari moja, mtazamo wa kifundamentalist, ni mtazamo wa kiinjilisti unaotambua kwamba Biblia ndiyo neno la Mungu, lakini inawasilishwa kupitia waandishi wa kibinadamu na kupitia mbinu na njia mbalimbali za kibinadamu. Kwa hivyo Mungu alikuwa akifanya kazi katika mchakato mzima. Kwa mfano, sura ya kwanza ya Luka, ambapo Luka anatumia vyanzo vingine na kufanya utafiti wake kulingana na mashahidi walioshuhudia na anajua masimulizi mengine ya maisha ya Yesu, labda anaona mapungufu katika baadhi yao, na sasa anaamua kuandika masimulizi yake mwenyewe.

Mungu anafanya kazi katika mchakato mzima, hivyo matokeo yake ni kitu ambacho si chochote pungufu ya maneno ya wanadamu, lakini wakati huo huo, si chochote pungufu ya neno la Mungu. Kwa hivyo, uundaji wa maandiko matakatifu, ushiriki wa Mungu, ukweli kwamba maandiko yatatambuliwa kama neno la Mungu, haupunguzi

hali ya kibinadamu. Baadhi wamelinganisha hili na mwili, ukweli kwamba Yesu wakati huo huo ni Mungu kamili, lakini binadamu kamili, ni kwamba hii inaweza kuonekana kama usemi wa Mungu aliyefanyika mwili.

Kwamba wakati huo huo, ni neno la Mungu kikamilifu, lakini kwa namna fulani ni maneno ya wanadamu. Na hivyo tunaweza kusoma maandishi ya maandiko na kuona msisitizo tofauti tunaouona kati ya simulizi la Mathayo la Mahubiri ya Mlimani na simulizi la Luka, au Agano la Kale, na Zaburi, Zaburi zikitoa sauti za sifa kwa Mungu. Tunaweza kuona michakato ya mawasiliano na uandishi ya kibinadamu.

Tunaweza kutofautisha Kigiriki cha Paulo na Kigiriki cha Yakobo au Marko. Kwa hivyo mtazamo wa kiinjili unathibitisha kwamba Biblia kwa namna fulani ni neno la Mungu, bila kwa namna fulani kupunguza kipengele kamili cha kibinadamu pia. Acha nirudi kwa ufupi tu ili kuangalia mafungu mawili ya Biblia ambayo tuliyaibua mwanzoni kabisa, Timotheo 3.16 na 2 Petro 2.20. Kifungu cha Timotheo 3.16, 2 Timotheo 3.16, ni muhimu kwa mafungu haya yote mawili kuelewa si tu mchango wanaotoa katika uelewa wetu wa msukumo, bali pia kikomo.

Kisha tutamalizia, tutafupisha tunamaanisha nini labda katika kipindi kijacho.

Tunamaanisha nini kwa msukumo? Hii inaathirije tafsiri na hemenetiki? Kwa kifungu cha 2 Timotheo 3.16, maandiko yote yamepuliziwa na Mungu au yamevuviwa na Mungu. Kwanza kabisa, tumetaja tayari kwamba ingawa maandishi haya kwa upanuzi, labda kwa ufupisho na upanuzi, hayangeweza kutumika kwa ukamilifu wa Agano Jipya la Kale, Paulo yuko wazi, au angalau muktadha huu, yuko wazi kabisa kwamba maandiko anayoyarejelea kimsingi, ingawa yanaweza kuwa na injili pia, na mafundisho ya Yesu, ni ya Paulo hasa akirejelea Agano la Kale, maandiko ambayo yangemjia.

Jambo lingine ni kwamba kusesitiza kuhusu andiko hili na mchango wake katika uelewa wetu wa Biblia na msukumo ni kwamba linalenga na kusesitiza juu ya matokeo na sio mchakato. Ingawa linasema kwamba maandiko yote, hasa Agano la Kale, yamepuliziwa na Mungu. Ni pumzi ya Mungu, neno la Mungu.

Haituambii jinsi inavyofanya hivyo au jinsi hiyo inavyofanya kazi. Jaribio moja la kujibu swali hilo lilikuwa nambari, mtazamo wa kwanza, mtazamo wa kimfumo ambao Mungu anaamuru. Lakini kuna ushahidi mwingi wa kinyume unaoonyesha kwamba kuna sehemu chache sana ambapo, nje ya manabii, ambapo waandishi wa Biblia wanajua kunena neno la Mungu au Mungu akisema neno lake kupitia wao.

Lakini ni kwa maana gani bado zimevuviwa? Kwa hivyo kwanza, 2 Timotheo 3:16 inasisitiza matokeo, kwamba matokeo ya mwisho, maandiko yenyewe, maandishi yenyewe, ndiyo, kwa namna fulani, neno la Mungu. Yana asili yake katika kuzungumza juu ya Mungu. Yana asili yake katika usemi au pumzi ya Mungu.

Lakini haisemi chochote kuhusu jinsi Mungu anavyofanya hivi. Ilikuwaje kwamba Luka, akisoma masimulizi mengine ya maisha ya Kristo, labda akijua mapungufu fulani, akifanya utafiti wake mwenyewe, akitaka kutoa, akitamani mwenyewe kwa kumjibu mtu aitwaye Theofilo, akitaka kuandika injili yake mwenyewe. Imekuwaje kwamba hiyo ndiyo pumzi yenyewe na neno la Mungu? 2 Timotheo 3:16 haizingatii mchakato huo, lakini inatuhakikishia kwamba matokeo yake si kitu kidogo kuliko, ingawa bado ni maneno ya wanadamu, si kitu kidogo kuliko neno la Mungu.

Jambo la mwisho ninalotaka kusema kuhusu andiko hili ni kwamba msukumo si wa kinadharia, bali ni wa vitendo na wa vitendo. Mstari wa 17 unatukumbusha kwamba andiko lililoongozwa na roho si kitu tunachoweka kwenye rafu kwa ajili ya kuhifadhiwa na kusema, tazama, kuna neno la Mungu lililoongozwa na roho. Lakini

halifai chochote ikiwa halifikii ndani ya viumbe vyetu na kutubadilisha na kuamsha utii.

Ikiwa Biblia ni neno la Mungu lililovuviwa kweli, basi hatuwezi kujizuia kujibu kwa njia inayolingana na hilo. Ikiwa ni neno la Mungu lenyewe, basi lina mamlaka juu yetu, na ni lazima tuitikie kwa utii. Andiko la mwisho basi, 2 Petro 2:20 na 2:21, mwandishi aliposema kwamba manabii hawakuandika kwa hiari yao wenyewe na kulingana na tafsiri zao wenyewe, bali walikuwa watu binafsi walioongozwa na roho ya Mungu.

Tena, nadhani tunahitaji kutambua mapungufu katika kwamba Petro haonekani, angalau hapa, akizungumzia maandishi yote waziwazi. Nadhani anaweka wazi, na ukisoma muktadha na kuelewa kinachoendelea katika 2 Petro, ni kwamba Paulo kimsingi anawatetea manabii wa Agano la Kale, na labda hata mitume pia, anaposema kwamba kile walichotabiri, walipotabiri, hakikuwa matokeo ya tamaa zao za kibinadamu na werevu wa kibinadamu na tafsiri zao wenyewe, lakini unabii ulikuja kama matokeo ya wanadamu wakiongozwa na roho ya Mungu kunena neno la Mungu. Ingawa hatutaki kutenga vitabu vingine vya Agano Jipya, hakika 2 Petro 2:20, kama tulivyo navyo, inazungumzia zaidi fasihi ya kinabii na haisemi chochote kuhusu jinsi masimulizi au ushairi au aina nyingine za fasihi au maandishi mengine yalivyotengenezwa, lakini hakika inatoa mfano mzuri wa kuelewa jinsi roho ya Mungu ingeweza kufanya kazi kupitia wanadamu ili kutoa kitu ambacho hakikuwa kitu pungufu ya matokeo ya mwandishi wa kibinadamu, lakini bado, kwa namna fulani, wakati huo huo, haikuwa kitu pungufu ya neno la Mungu na kitu ambacho kilitokana na pumzi ya Mungu.

Hii inaathirije tafsiri ya kibiblia? Kwanza kabisa, kwa sababu Biblia ni hati ya kibinadamu, kisha mbinu mbalimbali za ukosoaji ambazo tutazungumzia, tutafafanua tunachomaanisha kwa ukosoaji baadaye. Mbinu zenyewe za ufafanuzi, ukosoaji tofauti ambazo tutajadili, na jinsi tunavyochambua uelewa wa kibinadamu zote ni

halali na muhimu kwa sababu tunashughulika na hati ambazo ni za kibinadamu kabisa. Zinazalishwa na wanadamu katika muktadha maalum wa kihistoria, katika kukabiliana na matatizo ya kibinadamu, n.k.

Kwa hivyo kwa sababu hiyo, kwa sababu ya kipimo cha kibinadamu, kinachothibitisha kwa kutumia mbinu tofauti na ukosoaji tofauti ambao tutazungumzia. Lakini pili, kwa sababu hati hizi ni za kimungu, kwa sababu Biblia si kitu kingine ila neno la Mungu, ina madai katika maisha yetu. Inahitaji kutiiwa.

Lazima tujitiishe na kuitii. Kwa maneno mengine, mbinu za kihistoria zinaweza kutufikisha tu katika kuelewa maandishi ya Biblia, kadiri yalivyo muhimu. Lakini maandishi ya Biblia pia ni hati ya kiroho, na nyuma yake kuna Mungu aliyeyaongoza, na anayewasiliana na watu wake, na anayetamani kuwa Mungu wetu, na anayetamani tuwe watu wetu.

Kwa hivyo kama kitabu cha kiroho, kama kitabu cha kimungu, kina madai katika maisha yetu, na lazima kitoe mwitikio wa utii. Jambo la tatu ni kwamba, maandishi yenyewe ndiyo, na lazima yawe, mahali pa shughuli zetu za utafsiri. Sio mila au vyanzo vilivyo nyuma yake, lakini vile vile inaweza kuwa na manufaa, na tutazungumzia umuhimu, kama tulivyokwisha kuona, umbali wa kihistoria na kitamaduni ambao mara nyingi hututenganisha na maandishi ya Biblia.

Lakini hatimaye, ni maandishi yenyewe ambayo ndiyo sehemu ya shughuli yetu ya tafsiri, si ujenzi upya wa historia yetu, historia iliyojengwa upya, au kile kinachoitwa chanzo kilichojengwa upya. Lakini hatimaye, ni maandishi yaliyokamilika, bidhaa ambayo ndiyo sehemu ya tafsiri, au kitovu cha shughuli yetu ya tafsiri, kama matokeo ya usemi wa Mungu, kama maandishi yaliyovuviwa sana. Dhana nyingine ambayo nataka kutaja kwa ufupi sana, ni kwamba nitadhani kwamba Agano la Kale na Jipya la kisheria ambalo tunakiri sasa, ambalo hasa wasomi wa kiinjili wanakiri, vitabu 39 vya

Agano la Kale, na 27 vya Agano Jipya, ni neno la Mungu lililovuviwa, au ni maandiko ya kisheria, kulingana na ushuhuda wa Yesu, na mamlaka mengine ya kale ya Kiyahudi, kulingana na ushahidi wa kanisa la kwanza kutoka karne ya nne na ya tano BK, walipokuwa wakipambana nayo, na kutafuta ni hati gani wangekubali kama maandiko yenye mamlaka, na kutambua kama neno la Mungu.

Kulingana na ushahidi huo, tena, kitovu cha eneo na lengo la shughuli yetu ya utafsiri, basi, kitakuwa Agano la Kale na Jipya la kisheria. Kwa hivyo, tumezingatia asili ya maandiko, na jinsi hiyo inavyoathiri jinsi tunavyotafsiri, na jinsi hiyo inavyoathiri jinsi tunavyokaribia utafsiri. Hatua inayofuata ambayo tutachukua ni ya awali, na hiyo ni, tunawezaje kuwa na uhakika kwamba tuna maandishi ya maandiko yaliyovuviwa, au kitu karibu nayo, labda? Huu ndio mchakato unaojulikana kama ukosoaji wa maandishi, na ninataka kuzungumzia hilo kidogo katika kikao chetu kijacho.

Lakini sasa kwa kuwa tumejadili asili ya uundaji wa Biblia kama neno la Mungu lililovuviwa, tunajuaje kwamba kile tunachoshikilia mikononi mwetu, kwa kweli, ni neno la Mungu lililovuviwa? Hilo linashughulikia masuala ya ukosoaji wa maandishi, na pia tafsiri, ambayo tutazungumzia katika vikao viwili vijavyo.